

ЦЕ ЦІКАВО

- У надрах боліт утримується в п'ять разів більше прісної води, ніж у всіх річках світу.
- В Україні найбільше низових боліт. Найбільші з них утворилися на Поліссі, в долині Дніпра та його приток, плавнях Дунаю.
- Найбільше верхове болото в Україні знаходиться в Карпатах – у зниженні на Полонинському хребті на висоті близько 1800 м.
- Найбільше болото на земній кулі – **Васюганське** – розташоване в Росії.

ЧОМУЧНИК ЛАТУНІ

Чому цю рослину назвали „росичка“?

ЛАБОРАТОРІЯ ПУСТУНЧИКА МОДЕЛЬ БОЛОТА

Спостерігай за кругообігом води

- Приготуй літрову (або більшу) банку з кришкою.
- На дно банки поклади шар камінців.
- Далі виклади тонкий шар землі, змішаної з піском.
- Зверху виклади суміш торфу і гумусу (2:1).
- Сформуй основу так, щоб з одного боку утворилась заглибина.
- Рівномірно розмісти рослини (мох, папороть тощо).
- В заглибину налий води.
- Закрути банку і помісти її в затемнене місце.

Добрий день „КОЛОСОЧОК“!

Хочу поділитися з друзями моєї улюбленої газети „Колосочок“ виробами, які ми виготовили на уроці праці під керівництвом нашої вчительки Жигайло О. В.

Щороку ми у класі розмальовуємо писанки, драпанки, мальованки до Великодня. Яйця, розмальовані крупами, особливо красиві! А дівчатка, ще й запропонували зобразити назву газети „Колосочок“ на мальованках. Для цієї роботи нам знадобилися простий олівець для розмітки малюнка, клей ПВА та різноманітні крупки.

Так цікаво викладати орнаменти та малюнки з крупніших круп і обсіпати їх дрібнішими!

Ходикіна Анастасія, учениця
3-Б класу Володимирівської ЗОШ № 1

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Світлана Вольська,
e-mail: svitlana300@gmail.com
Дизайн і верстка Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 10.08.13,
формат 60х84/8.
Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ „Видавничий дім „УКРПОЛ“.

Юний еколог

(твое ім'я та прізвище)

№23/2013
ЖОВТЕНЬ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

СКАРБИ БОЛОТА

Що таке болото? Похмура трясовина? Сумне місце? Помиляєтеся! Воно дивує різноманітністю кольорів та запахів! Найбільше тут мохів. Влітку смарагдово-зелених чи ніжно-салатових, а в посушливе літо – білих; восени жовтих, червоних, буро-коричневих та навіть фіолетових. А на їхньому тлі красуються світло-бузкові вереси, білі шапки багна, блідо-рожеві дзвіночки підбілу, червоні початки білокрильника.

Деякі болота – чудові ягідні місця, де без затрат праці і добрив виростає сизувато-синя лохина, чорнильно-фіолетова чорниця, помаранчева морошка, темно-червона журавлина, бордова брусниця... Болота багаті й на лікарські рослини.

На болотах літає багато комарів і мошок, які є кормом для жаб та комахоїдних болотних птахів: курочки болотної, кулика. Тут знаходять корм і безпечне місце для гніздування чапля руда, журавель сірий та лунь болотний, що полює на водяних птахів. Селяться на болотах і звірі: щур водяний, нутрії, ондатри.

Болото – це природне угруповання. Усі живі організми пристосувалися тут до спільного проживання, утворюючи з болотом єдине ціле. Те, що природа створювала віками, знищити можна дуже швидко, адже кругообіг води в болотах у десятки разів повільніший, ніж у ріках чи проточних озерах.

Світлана Вольська

Кулик

брусниця

ДОВІДНИЧОК РОЗУМНИКА

Болота (або мочари) – ділянки земної поверхні з надмірним зволоженням. **Низові болота** утворюються в низинах, де збираються ґрунтові води. **Верхові болота** живляться лише за рахунок опадів. **Кругообіг води** – безперервний рух води на земній кулі, що відбувається під впливом Сонця.

Чапля руда

Лунь болотний

Курочка болотна

Нутрія

ОСОБЛИВО ЦІННІ

Верхові болота, як величезна губка, нагромаджують надлишок вологи, який упродовж літа живить струмки і ріки, підтримує вологість повітря. Там, де верхові болота осушили, міліють ріки, луки перетворюються на безплідні солончаки.

Дощова вода містить дуже мало мінеральних речовин. Тому на верхових болотах розвивається рослинність, пристосована до дуже бідного живлення, наприклад, мох сфагнум. Сфагнум може увібрати і утримати в декілька разів більше води, ніж його власна маса. Кислота, яку виділяє сфагнум, розкладає атмосферний пил на мінеральні речовини, якими він живиться.

ПРИРОДНИЙ ФІЛЬТР

Болота поглинають частки пилу, який у безвітряну погоду пересувається в напрямку нижчої температури. А температура над поверхнею боліт завжди нижча, ніж навколо. Один гектар боліт може „проковтнути” до трьох тонн пилу! Болота очищають воду від отруйних речовин та хвороботворних мікробів.

ТИ КОМАРИК ПАМ'ЯТАЙ: НА ЛИСТ РОСИЧКИ НЕ СІДАЙ!

Є на нашій планеті рослини, які полюють на тварин! Щоправда, живляться вони дрібненькими організмами, переважно комахами. І це не десь у далеких тропічних не досліджених лісах, а у нас.

В малодоступних місцях на сфагнових болотах, торфовищах на Поліссі, у Карпатах, в лісостепу росте росичка круглолиста. На її листках є залози, які виділяють липку блискучу рідину. Листок здається вкритим росою. Сівши напитися такої „роси”, комаха відразу прилипає до листка. Росичка ловить її та з'їдає.

ЛІТОПИС ПРИРОДИ

Саме на болотах досі росте єдиний на землі релікт льодовикової епохи, ще одна комахоїдна рослина – товстянка альпійська. А те, що збереглося в торфі, доходить до наших днів у первісному вигляді. У торфі знаходяться відбитки скелетів дивовижних тварин та химерних видів рослин. Якби на Землі не було боліт, ми б не дізналися, що в Гренландії і на Шпіцбергені колись росли магнолії і пальми.

КЛУБ
„ТРЬОХ
ЗЕРНЯТ”

Пустунчик: Якби я був чарівником, то вмити висушив би всі болота на Землі!

Лапуня: Але чи варто це робити?

Пустунчик: А чому б і ні? Болота створюють багато незручностей. Це розплідники комарів, ними важко пересуватись і людям, і транспорту. А на місці висушеного болота можна вирощувати культурні рослини.

Лапуня: Але ж болота урізноманітнюють природу: тут живуть особливі тварини й рослини. А цілющі грязі деяких боліт застосовують на курортах.

Розумник: На болотах поширені особливі вологолюбні рослини, серед яких є занесені до Червоної книги. Наприклад, водяний горіх, росичка круглолиста, деякі види мохів.

Лапуня: А ще на болотах заготовляють журавлину, багату на вітамін „С”, збирають лікарські трави, наприклад, айр.

Розумник: З рослинних решток на болоті утворюється торф, який використовують як паливо і добриво. Болота – єдине джерело торфу!

Пустунчик: Але ж для видобування торфу болота висушують!

Розумник: Так, але тут важливо знати міру. Адже болота можуть давати початок річкам,

вони регулюють потік великих і малих річок і живлять великі ріки.

Пустунчик: Хіба це можливо у застійній воді?

Розумник: Вода в болотах зовсім не застійна. Давайте порівняємо: в озерах вода повністю оновлюється за 17 років, в болотах – кожні 5 років!

Лапуня: Величний Дніпро, протікаючи трьома країнами, народжується в мохах невеличкого болота на півночі Смоленської області Росії!

Пустунчик: А я знаю, що одна з найбільших рік України – Дністер – теж починається в болотистому урочищі в Карпатах.

Розумник: Болото зволожує повітря, пом'якшує клімат. Цю важливу ланку неможливо виключити з кругообігу води.

Лапуня: Можна уявити собі ланцюжок змін, які почалися б після осушення всіх боліт: сухіше повітря – менше дощів – обміління рік та озер, скорочення лісів...

Пустунчик: Отже, осушення боліт, вирівнювання русла річок можуть призвести до пересихання території або, навпаки, до її заболочення.

Розумник: Так, сьогодні болота треба охороняти, адже отруєння і загибель болота відбувається швидко й безповоротно.

Пустунчик: Все зрозуміло. Кожне втручання у природу має бути виваженим.

Росичка круглолиста

Сфагнум

